

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Årgång 47
Nr 2
Oktober
2006

MEDLEMSBLAD FÖR SVENSK-ETIOPISKA FÖRENINGEN

I full galopp!

Maria Johansson, doktorand vid Sveriges Lantbruksuniversitet, forskar om skogsbrand i Balebergen. På sidorna 8–11 berättar hon om ekoturismen i området.

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Ansvarig utgivare:

Håkan Pohlstrand

Layout och tryck:

Fyris-Tryck AB

Adressändringar

ska meddelas till Thua Kropp-Andersson,
Vegabacken 20, 185 41 Vaxholm

Manusstopp

Manus till nästa nummer skickas till nå-
gon i redaktionskommittén senast den 31
januari 2007. Gärna med e-post (word eller
doc-filer).

STYRELSE**Ordförande:**

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02
E-post: ethio-fauna-safaris@swipnet.se

Vice ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-82 54 06
E-post: biniyam.wondimu@ofa.ki.se

Sekreterare:

Asnaketch Woldetensaye
Prästgatan 26, 2 tr.
752 28 Uppsala
Tel: 018-30 42 67
E-post: petyohan@hotmail.com

Skattmästare:

Thua Kropp-Andersson
Vegabacken 20,
185 41 Vaxholm
Tel: 08-541 364 76
E-post:
thua_andersson_kropp@hotmail.com

Ordinarie ledamöter:

Wessen Beshah (08-603 80 20)
Sven Britton (08-678 86 70)
Tekeste Negash (018-10 32 01)
Maria Taddesse (08-773 26 40)

Suppleanter:

Ingegerd Nylander (08-30 34 56)
Sonja Pohlstrand (0152-200 02)
Ulla Råbock (018-13 23 15)
Per Wallgren (018-32 47 63)

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 021-18 56 53
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander

Tel: 08-30 34 56

E-post: ingegerd.nylander@ki.se

Sven Britton

Tel: 08-678 86 70

E-post: sven.britton@ki.se

Tekeste Negash

Tel: 018-10 32 01

E-post: tne@du.se

Barbro Ergetie

Tel: 0708-731913

E-post: barbro.ergetie@telia.com

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter

Medlemsavgiften för år 2006 150 kr för enskild
medlem, plus 10 kr för varje ytterligare famil-
jemedlem.

Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6, Svensk-
Etiopiska Föreningen, Uppsala

Ordförande har ordet

Växtvärk och tulpaner

Alla städer i Etiopien lider mer eller mindre av växtvärk, i synnerhet Addis. Ni som varit nere och rest i Etiopien på senare tid har ju märkt att Addis expanderar oerhört, mest märkbart är det på sträckan Addis-Modjo. Dessa sju mil som tidigare utgjorde ett pärlband av små städer med närmast Kalitti, Akaki, Dokem, Debre Zeit och sedan Modjo, är numera en enda lång kedja av bebyggelse med olika karaktär. Stora metallindustrier blandas med mindre rekreationscentra, go-cart banor, garverier, stenbrott, väverier etc. Kommer man bortom Modjo, mot sjöarna till, har det kommit upp jättelika växthus, inplastade hangarer i långa rader, några täcker säkert 30-40 hektar.

I alla väderstreck ut från Addis finns numera jätteväxthus. Runt Addis, närmare

bestämt i Holeta, Sebeta och Sululta, ligger växthusen som odlar rosor och tulpaner.

Sheikh Alamodi har ett växthus bortom Gefersa-dammen, där tulpaner för den holländska marknaden odlas med lökar influgna från Holland. Sululta och Zwai producerar rosor av yppersta kvalitet som dagligen flygs till Europa. Dessa odlingar och växthus, som drivs med investeringar från bland annat holländare och etiopier, omsätter enorma summor. Enbart odlingarna i Zwai omsätter ca 400 miljoner US dollar, har jag fått mig berättat, och de ger inkomster till landet och bidrar till att många får arbeten osv.

Växthuset i Zwai för rosor och snittblommor hade rekryteringsproblem lokalt, och det sägs att uppemot tretusen personer kom in från Wolaita som är känt för att ha duktiga jordbrukare.

Ett problem är att alla dessa industrier, och då främst metallindustrierna, slukar enorma mängder el, vilket bidragit till att el börjar bli en stor bristvara med haltande mängder ström i ledningarna. Turbinerna i Kokadammen börjar bli både gamla och trötta nu och med tanke på att Kokadammen mer eller mindre slammat igen efter cirka 50 års drift är en satsning på elkraft ett akut behov, som jag ser det.

Håkan Pohlstrand

Ett liv att dö för

Åsa Nilsson kommer i dagarna ut med sina nya bok, den femte, om polisen Monika Pedersen. Den handlar om illegal outsourcing av läkartjänster, och utspelar sig delvis i Etiopien, liksom föregångaren "Bakom Ljuset".

Vad vet en mor om sin tonårsson? Vad vet en tonårig pojke om sin mor? Mellan Mariam och Theo har tystnaden och lögnerna vuxit sig livsfarligt stora. När Theos skolkamrat Juri hittas knivmördad rubbas den sköra balansen.

Det som startar som ett rutinärende för mordutredare Monika Pedersen blir både farligare och mer oförutsebart än någon hade trott. Hon reser till Etiopien för att leta efter ett försvunnet vittne, och upptäcker där

att hennes fall är länkat till ännu ett olöst mord på en populär TV-personlighet i Addis Abeba. Monika Pedersen har aldrig ställts inför en svårare utmaning.

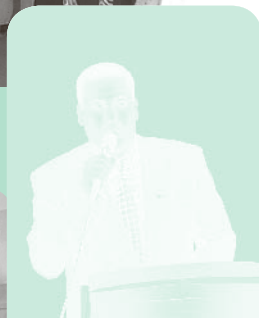
Boken ges ut på Forum förlag.

Årsmötet 29 april

På årsmötet den 29 april i Immanuelskyrkan i Stockholm kåserade författaren Lasse Berg kring sin bok "Gryning över Kalahari" (se nästa sida), Björn Virving visade en nyredigerad film från en resa i norra Etiopien samt rapporterade från skolan i Debre Zeit (sid 7). Nye etiopiske ambassadören i Stockholm, Dina Mufti (mittenbilden till höger), fanns också på plats och bjöd på en kort presentation av sig själv.

Foto: Anders Grängsjö.

Sådan är du!

God, envis, lättjefull och snackesalig!

Författaren Lasse Berg träffade under flera år världens mest framstående paleontologer, arkeologer och evolutionsforskare för att försöka få svar på frågan: Går det att säga något om människans inneboende natur? Den som vill få svaret kan läsa hans bok "Gryning över Kalahari". De som besökte årsmötet den 29 april fick höra honom själv berätta.

Spännande och roligt är det att lyssna på Lasse Berg.

Hur är vi då skapta? Jo till att vara goda, envisa, lättjefulla och för att använda Lasse Bergs skånska uttryck: snackesaliga.

Själv har han inte svårt att prata. I nästan en timme trollbinder han oss åhörare. Inga pauser här inte och ingen risk att vi somnar till. När det börjar sticka i ena benet får jag klart för mig att jag inte ens kommit mig för att byta ställning.

Han börjar med att konstatera att vi alla är afrikaner och nye etiopiske ambasadören i Stockholm, Dina Mufti med andresekreterarna Nebiat Getachew och Gultie Berhanu ser nöjda ut över påminnelsen. Nöjda är också alla vi andra som fått Afrika i blodet.

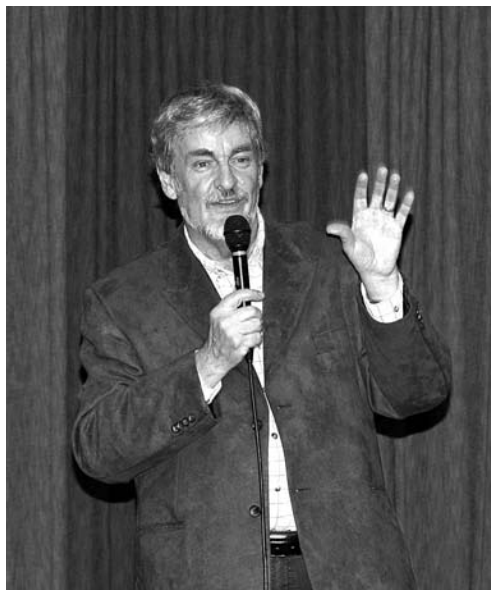
Han säger att han också är glad över att ha en samling Homo Sapiens som åhörare och inte schimpanser. De sistnämnda skulle ha orkat lyssna högst 20 sekunder. Efter det skulle hannarna ha börjat slåss om rangordningen. Utsikterna hade inte varit bättre om vi varit bonoboer (dvärgschimpanser). De hade inte orkat lyssna längre de heller. Men i det fallet hade upplösningen blivit annorlunda. Istället för bråk hade det blivit rena rama sexorgierna, eftersom det är så arten löser sina konflikter.

Först att springa

För sju miljoner år sedan skildes våra förfäder och schimpanserna åt. För 2,5 miljoner sedan uppstod vårt släkte med Homo habilis, den händiga människan, som använde sig av stenverktyg, därav namnet.

Nu handlade det inte längre om att leta efter mat och att äta upp den omedelbart utan att samla in för att senare dela med sig till gruppen där hemma.

Efter *Homo habilis* kom *Homo erectus*, den uppresta människan, med mindre tänder eftersom hon använde redskap,

Hur är vi då? Lasse Berg ger svaret.

inte tänderna, att knäcka djurbenen med. Förmodligen var hon den första som kunde springa. Varför ställde hon sig upp, hade Lasse Berg frågat sig. Han antar att det är så här:

– Förmodligen har det att göra med att man blev bättre organiserad. Man samlade på sig mer mat än man kunde bära och då underlättar det om man går upprätt. Med en djurhud som väska därtill kunde man dessutom ta hem ännu mer.

– Med *Homo erectus* uppstod också kärleken, fortsätter Lasse Berg och han syftar på det faktum att banden mellan föräldrarna blev starkare. Tillsammans tog man hand om avkomman. Samtidigt som gruppen delade på maten.

– Tack vare verktygen växte hjärnan för nu kom man åt proteinrikare kost. Pannloben blev större. Man lärde sig att skapa bilder, kunde göra sig föreställningar. Däremot inte prata. Den förmågan kom först med *Homo sapiens*, som för 200 000 år sedan utvecklades till att bli de människor vi är idag.

Fynden i Etiopien

Etiopien då? Många är fynden i Awash. *Ardipithecus kadabba*, 5,8 miljoner år gammal till exempel, som tillhör de allra tidigaste homininerna. Kanske är hon den första av våra förfäder efter det att vi skiljts från schimpanserna, funderar Lasse Berg.

Australopitheciner fanns under lång tid och över stora delar i Afrika. Äldst är *Australopithecus anamensis*, som också hittats i Awash. Som var den första förmänniskan som enligt säkra vetenskapliga bevis verkligen gick upprätt och som fanns för 4,2-3,9 miljoner år sedan.

Mest känd av dem alla är ändå Lucy, en *Australopithecus afarensis*, som hittades i Hadar vid Awashfloden 1974. En minikvinna, bara drygt en meter lång och 3,3 miljoner år gammal. Originalet finns i källaren på Nationalmuseum i Addis, replikan kan beses på nedre våningen.

Så sent som i januari 2006 gjordes ett nytt fynd i Awash, en sex miljoner år gammal varels av släktet *Ardipithecus*, berättar Lasse Berg och ungefär samtidigt hittade man där 2,7 miljoner år gamla redskap.

Så föddes språket

Men talet då? I takt med att man vandrade allt längre sträckor ökade kontakten med andra människor. Konfrontationer uppstod. Tack vare språket skapades relationer till andra och konflikter kunde lättare lösas.

– Önskan att bli accepterad av gruppen finns inbyggd i våra hjärnor.

– Liksom förmågan att känna empati. Och att göra andra glada. Jag blir glad om jag märker att du blir glad.

Jo tack, Lasse Berg kan känna sig glad den här eftermiddagen. För vi är många som smittats av hans glädje när vi hört honom berätta hur människan blivit människa.

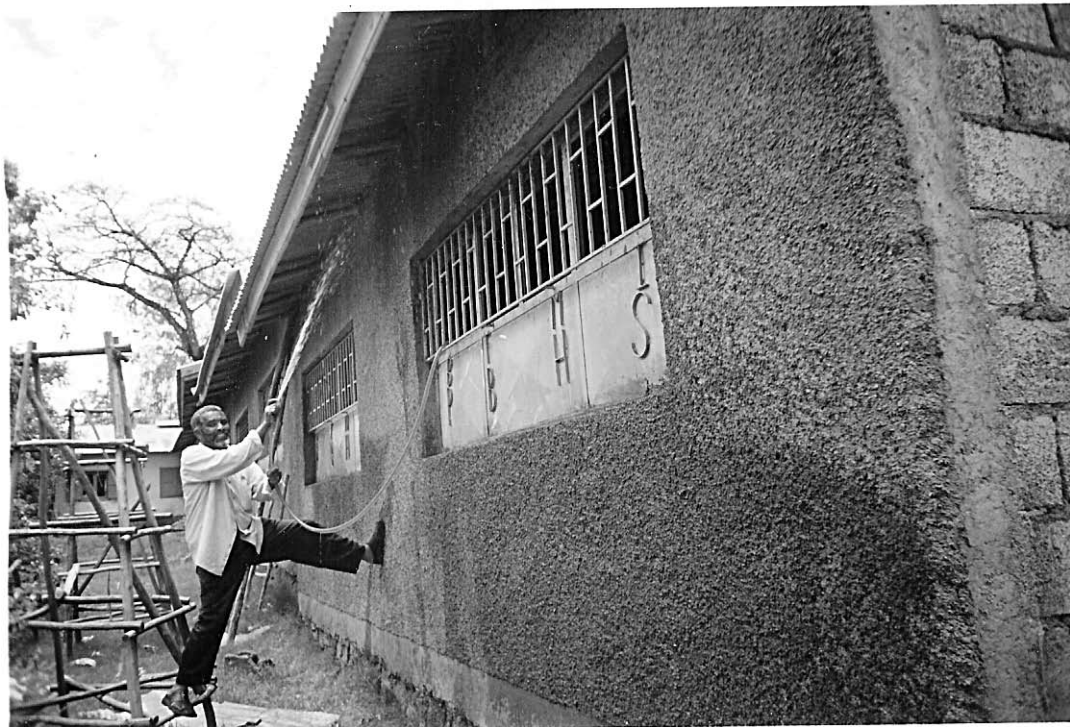
Inte konstigt att han efteråt sålde slut på alla sina böcker!

Ni som ännu inte läst ”Gryning över Kalahari”, skynda er och gör det!

Pia Virving

Foto: Anders Grängsjö

Nu är tredje klassrummet klart!

I våras var klassrum nummer tre färdigbyggt i den långa som till slut skall rymma fem rum. På årsmötet beviljades åter 10 000 kronor till den gamla ”svenskskolan” i Debre Zeit. Pengarna lämnades över till rektorn i juli. Strax efteråt skrev han ett brev, där han tackar så mycket och uttrycker sin glädje över föreningens stöd. Pengarna räcker inte till hela klassrum nummer fyra, men de betyder att man nu kan fortsätta byggnationen.

Ekoturism i Balebergen

Ett av Etiopiens absolut vackraste utflyktsmål är bergslandskapet söder om Dodola och Adaba i Balebergen, fem timmars bilväg från Addis. Området gränsar till Bale Mountains National Park och är skyddat genom ett unikt samarbete mellan myndigheterna och lokalbefolkningen.

På grund av ett tidigare relativt lågt befolkningstryck finns här ännu stora arealer av ceder- hagenia- och ljungskog kvar. För att rädda denna sista bergsskog har myndigheterna med hjälp av GTZ (tyska biståndsorganisationen **Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit**) sedan 1995 prövat ett nytt sätt att förvalta skogen genom lokalbefolkningens delaktighet. Projektet IFMP (Integrated Forest Management Project) har varit mycket framgångsrikt och uppskattat hos bergsborna, och avskogningen har minskat från 3 % årligen till nära 0 %.

Bergsbyarna betalar markhyra för sitt

Jag som skriver heter Maria Johansson och är doktorand vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Jag forskar om skogsbrand i Balebergen och bor i bergsstugorna under mitt fältarbete.

Rashid, fåraherde i Duro.

eget utmäta skogsområde och har exklusiv kollektiv användarrätt till allt skogen producerar. De har till och med laglig rätt att sälja timret av de inhemska träarterna, som är totalt fridlysta i resten av Etiopien, så länge tillväxten är större än avverkningen. Som en extra morot donerade GTZ fem fjällstugor till byarna och utbildade turistguider för en småskalig ekoturism som ger folket inkomster från skogen utan att hugga ned den.

Startpunkten för bergsturen i Changiti.

*Shebru
passerar ett
vadställe i
regnperioden.*

Stig genom ljunskogen.

Populär ekoturism

Turisterna som besöker bergsstugorna älskar naturen. Det är ungefär som att fjällvandra, fastän på 3500 meters höjd, i Afrika. Cederskogen ser ut att vara oändlig från bergstopparna, ljungräden är täckta av epifytiska mossor och hänglavar, och hela det åldriga kulturlandskapet påminner starkt om landskapen i Sagan om Ringen.

På ljungheden ovan trädgränsen växer bisarra jätterosettväxter och eternellkuddar som gynnas av det hårda betet. Bergsfloran är artrik och det finns många fågelarter, varav flera är endemiska. Det är inte ovanligt att man får se både bergsnyala och den etiopiska vargen, som är världens mest utrotningshotade varg.

Babianer, markattor och colobusapor hänger i träden var man än går. Lokalbefolkningen är Bale-Oromo och lever till största delen av att föda upp kor, får, getter och hästar, även om korn- och grönsaksodling ökar långt uppe på berget, trots att detta är väglöst land. Alla transporter sker på hästryggen. Folket är ett duktigt hästfolk och hästarna mer välskötta än i låglandet.

Toppustrustade stugor

De finaste hästarna hyrs ut till de turister som vill galoppa över ljunghedarna. Packningen bärs av lasthästar och alla intäkter går direkt till lokalbefolkningen. Folket är vänligt och välkomnande men håller

en lagom ”svensk” distans till turisterna. Guiderna är mycket noga med att turisterna inte ger barnen pennor och godis för att de inte skall bli ”turism-skadade”.

Stugorna är toppputrustade med europeisk standard: vedspis (det är kallt på morgonen), sovsäckar, fotogenlampor, kokkärl, kalla drycker, vattenklosett (!) och varm dusch (till en liten avgift). Guiderna talar flytande engelska och kan alla djur och växter på latin (utbildade av professorer från Addis Abeba University).

De är unga män ur lokalbefolkningen som tagit studenten och de har nu jobbat i många år som turistguider och lärt sig laga utsökt europeisk mat (även om de aldrig lagar mat hemma till sina fruar). Bästa tiden att vandra eller rida i Bale är i oktober, efter de långa regnen, när det är grönt och mindre extrem dygnsvariation i temperatur. Mer

information och bokning finns på guidernas egen hemsida:

<http://www.baletrek.com/about.php>

Text och bilder: Maria Johansson

Traditionell Oromodräkt.

Turiststugan i Angafu.

Reservtoaletten (inte den man använder!).

– Jag var glad över att få vara med och utbilda de här ungdomarna!

– Kan vi inte åka till Afrika? Rune Ryberg minns hur förvånad han blev över frågan från sin fru, Ebon. De var ute och promenerade. Hon, högggravid med tredje barnet, kände för att åka utomlands och berättade för honom om annonsen hon sett i Dagens Nyheter. Tidningen fanns kvar hemma i lägenheten. Rune sökte jobbet. Ett halvt år senare, i augusti 1953, landade familjen i Bishoftu.

Det är högsommar när vi träffas ute på Munsö, där Rune och Ebon har sitt sommarställe sedan drygt 40 år.

Rune och Ebon 1954 i Bishoftu med döttrarna Inger, Lena och Mona, som precis fyllt ett år.

De gedigna timmerhusen är rödmålade. Tomten, stor och välskött, rymmer rabatter, växthus, grönsaksodling och flera uteplatser. Vi slår oss ner i en av dem.

Rune och Ebon minns båda tydligt den där promenaden i Stockholm för 53 år sedan, den som resulterade i tre års vistelse i Etiopien och som kom att ge minnen som fortfarande är lika klara som den här sommardagen.

Vampiren och Tunnan

Den gången var Rune 32 år och arbetade som skadereglerare på ett försäkringsbolag. Men det var från F 8 i Barkarby han hade sina största erfarenheter från arbetslivet. Som flygplansmästare var han med om att besiktiga de första Vampireplanen, som kom till flottiljen 1949.

– De var så fulla med fel att de först blev stående på marken, minns Rune, som efter ett tag fick åka över till England och göra besiktningarna därifrån.

När han kom hem försvann snart Vampiren ur bilden för J 29 Tunnan. Rune blev instruktör och fick informera om det nya reaflyget.

Men tillbaka till promenaden som kom

Klass E3A framför en B17. Rune till höger och instruktören Evald Svensson till vänster.

att leda till Etiopien. Rune sökte arbetet som lärare på Air Force Engineering School och blev kallad till en provlektion på Östra Real i Stockholm den 22 maj. Den skulle handla om styrsystem hos flygplan.

Där väntade nu representanter för etiopiska flygvapnet, både etiopier och svenskar. Tjugo minuter för sent kom Rune inrusande och möttes av en upprörd Arne Hagström, administrativ chef.

– Snabbt förklarade jag att man kunde få gratulera mig till min tredje dotter och att dröjsmålet berodde på att jag först ville övertyga mig om att hon var välskapt. Lektionen gick sen som en dans och åhörarna log mest hela tiden, berättar Rune, som också ler över minnet.

Rune och Ebons föreställning om hur det var i Etiopien var rejält färgad av dåtidens Tarzanfilmer.

– Men Arne Hagström förklarade att det var som att bo i vilket svenskt samhälle som helst. Det var ju så många svenskar i Bischoftu. Egen villa skulle vi få och så berättade han om mammitorna i blå uniformer som promenerade med småbarnen i en park.

– Fast den parken såg vi aldrig röken av, säger Ebon.

För övrigt hade hon lovat sig själv att aldrig klaga. Det var ju hon som kommit med idén.

– Jag förstod ju att det inte kunde vara som hemma. Men det gick fortare än väntat att acklimatisera sig.

En teknisk skola

Utbildningen av blivande flygare och tekniker i radiokommunikation, meteorologi, navigation och tekniskt underhåll hade fram

Kejsar Haile Selassie tittar på skolans omtalade motorbock. Rune Ryberg står strax till höger om honom.

till 1952 varit uppdelad. Nu slogs den, på initiativ av Oscar af Ström, ihop till en gemensam skola. Af Ström utsågs till skolchef och undervisade också i navigation och luftfartsbestämmelser.

När Rune 1953 kom dit för att undervisa i motor-, instrument- och flygplanlära samt aerodynamik hade skolan ett tiotal lärare, som undervisade i både teoretiska och praktiska ämnen.

– De blivande piloterna fick en övergripande teknisk utbildning.

– Undervisningen för flygplansmekanikerna var desto grundligare. Under tre år gick man i skolan från halv åtta till halv fem. Teorin varvades med praktik, berättar Rune, som plötsligt kommer ihåg motorbocken han konstruerade och som kejsar Haile Selassie på besök intresserat undersökte.

– Hälften av eleverna fick arrangera ett fel i motorn. Resten skulle hitta det. Det här var mycket populärt hos ungdomarna, som var mellan 16 och 20 år när de kom in på skolan.

De hittade på fel, övertygade om att de andra aldrig skulle komma på det. Men det gjorde de för det mesta.

Ett privilegium

I ett litet brunt häfte som Rune visar mig, har han skrivit upp namnen på samtliga elever han undervisade genom åren. Praktiska moment som cylinderdemontering, motormontering och ventilinställning har noterats. Liksom betyg och omdömen de fått. Till och med skisser som visar var de satt i klassrummet; Wolde Gabriel, Tadesse, Zarihoun, Tezazu och så vidare.

– Det var viktigt för mig att snabbt lära mig deras namn. Alla ungdomar vill bli sedda, säger Rune, som tycker att det var ett privilegium att få vara med de här åren.

– Ungdomarna var så entusiastiska. De flesta av dem fick på det här sättet en möjlighet att skaffa sig en helt ny tillvaro. Jag kände mig många gånger ödmjuk i min roll som lärare och jag var mycket glad över de duktiga mekaniker som utbildningen resulterade i. Den här utbildningen var lika mycket en insats för hela samhället.

– Han var en av mina bästa lärare, skriver Oscar af Ström i ett e-postbrev till mig när han får höra att jag träffat Rune.

Jag blir inte förvånad. Om man

som Rune vid drygt 80 års ålder fortfarande med så stor entusiasm berättar om hur roligt det var och hur meningsfullt det kändes att få bidra till den här utbildningen, då är saken klar: Honom skulle man själv vilja ha haft i katedern!

Rune Ryberg sommaren 2006 ute på Munsö.

Foto: Pia Virving.

Pia Virving

Bilder: Familjen Rybergs arkiv.

Till salu är de engelska Vampireplanen som landat i Awash Station. Rune med erfarenhet av Vampire från svenska flygvapnet inspekterar. Det blir dock inga inköp.

Etiopiskt uppslagsverk

Vid 12:e "International Conference of Ethiopian Studies" som hölls i Michigan i USA i september 1994 beslöts att världens historiker, vetenskapsmän och så vidare gemensamt skulle författa ett fylligt uppslagsverk om Etiopien, inklusive Eritrea.

Uppdraget att leda projektet Encyclopaedia Aethiopica lämnades till en institution vid universitetet i Hamburg, men all text skulle vara på engelska. Man började komma i gång 1998.

Den mer detaljerade planen blev att producera fyra volymer med över 4.000 uppslagsord och ett femte band med register och supplement. Det första färdiga bandet kunde publiceras 2003 och det andra kom 2005. De ges ut av Harrasowitz Verlag, Wiesbaden, men de har ännu inte tagits in av svenska bokhandlare. Universitetsbibliotek och liknande måste förstås skaffa verket och det finns på Kungliga Biblioteket.

Två band utgivna

De två första banden har tillsammans 1.930 sidor och når till uppslagsordet Harar, och ett stycke bortom. Antalet författare är hittills ungefär 250 (varav fem hann avlida innan vol.2 kom ut). De flesta är välkända, t ex från att ha givit ut egna böcker. Richard Pankhurst skriver och skriver som vanligt. Han har ju allt på lager och hans bidrag är nästan 100 artiklar hittills.

Kända etiopier som historikerna Bahru Zewde, Bairu Tafla och Mohammed Hassen har också bidragit mycket. Sven Rubenson har bara anlitats för ett fåtal speciella ämnen. Flest bidrag från Sverige är skrivna av konstvetaren Ewa Balicka-Witakowska

i Uppsala. Hon har skrivit 20 artiklar om målningar i kyrkor och manuskript, och hennes make Witold har också skrivit några bidrag.

Trevlig brevväxling

När redaktionen behövde en text om post-historia hittade de förstås Ulf Lindahl, och då föreslog han att de också skulle kontakta hans pappa Bernhard. Det blev en trevlig brevväxling med den unga redaktören Wolbert Smidt i Hamburg (som själv skrivit många bidrag, särskilt om Eritrea) och ledde till att jag har fått i uppdrag att skriva "Sweden, relations with" och "Swedish Evangelical Mission" med uppmaning att hålla antalet ord starkt begränsat.

360 ortsnamn

Bland uppslagsorden hittills finns ungefär 360 platsnamn som jag tänker gå igenom och anteckna som tillägg till min egen "Local History of Ethiopia". Det som sticker i ögonen med Encyclopaedia Aethiopica är att även uppslagsorden där stavas med vetenskapliga bokstavstecken och sorteras alfabetiskt som om alla "diakritiska tecken" är borttagna.

Till "vetenskapligt" hör att ta med alla dubbelskrivningar i Oromo-namn. Belesa skall alltså sökas som om det vore skrivet

Två band har kommit ut av det etiopiska uppslagsverket. Man har kommit fram till Harar och en liten bit därtill. Foto: Pia Virving.

Balasa (dvs Bäläsa), och Babile står under Baabbillee. När det gäller personnamn kan det vara ännu krångligare att veta vad som anses vara den korrekta formen. Det är gott om hänvisningar i sak (men inte mellan namnformer), och man kan ju inte annars

veta att det berättas om Radio Voice of the Gospel under Broadcasting. Litteraturhänvisningar efter artiklar är ibland mycket fylliga. Illustrationerna är ganska ordinära och alla i svartvitt.

Värd att bekanta sig med

Ovanstående har väl övertygat om att Encyclopaedia Aethiopica är värd att bekanta sig med. Man kan bara hoppas att den blir litet mer tillgänglig i Sverige. Jag skall visa den här artikeln för Stadsbiblioteket i Stockholm, men mindre folkbibliotek har knappast råd med den. Förlaget Harrasowitz tar 78 euro (cirka 730 kronor) per band om man vill köpa den, och frakt tillkommer förstås. Ingenting som man kommer att kunna hitta på bokrea!

Bernhard Lindahl

Etiopisk hembygdskunskap?

Den som haft kontakt med någon hembygdsforskare vet att intresset för hembygdens historia är livligt i vårt land.

Liknande kanske också gäller i Etiopien, men vi vet att i afrikanska kulturer är det muntlig tradition och inte arkiv som gäller. Även om det faktiskt har förekommit systematiska inspelningar av intervjuer, så är det inte mycket av hembygdstraditioner i Etiopien som har registrerats. Med vår tids allt rörligare befolkning är det också risk att den muntliga traditionen om hemtrakten tunnas ut. Vad som blivit publicerat av berättelser om byar och trakter finns mest i utländska källor.

Mitt eget speciella projekt

Författaren till denna artikel har intresserat sig för Etiopien i ett halvsekel nu. Samlandet av etiopienlitteratur har resulterat i ett privat bibliotek på åtskilliga hyllmeter. Hur skulle jag bäst kunna utnyttja detta för ett ganska långvarigt hobbyprojekt? Om Addis Abeba finns det oproportionerligt mycket skrivet, så det finns skäl att inrikta sig på *landsorten*. Detta är ett tämligen obearbetat område att göra en sökbar textsamling för. Den etiopier som vill läsa om sin hemtrakt får det inte lätt att själv hitta de spridda små styckena här och där i världen.

Min hobby fick formen **Local History of Ethiopia from External Sources**.

Local betyder här allt utom Addis Abeba och Eritrea (även om det var en etiopisk provins under en period), med utelämnande i princip av "national history" typ slaget vid Adwa där den geografiska anknytningen är ganska sekundär. *External* betyder i stort sett bara "skrivet på icke-etiopiskt språk", men dessa s k yttre källor kan få vara utgivna i Addis Abeba och även skrivna av etiopier. Citaten blir "external" genom att namn är stavade med latinska bokstäver och tider är angivna enligt den gregorianska kalendern (våra månader och årtal) och inte enligt den etiopiska kalendern.

Först en ortnamnslista

För att göra en sökbar sammanställning krävdes först en alfabetisk lista med platsernas namn skrivna med latinska bokstäver. Det var enklast att mest samla namn från kartor. Jag äger de brittiska militärkartorna från 1940-talet som kunde köpas av allmänheten på 1950-talet. Med tillskott från några andra källor hade jag vid senaste sekelskiftet fått ihop ungefär 17.000 platsbestämda orter, men därtill bortåt 4.000 korshänvisningar mellan olika stavningsformer.

Stavningar på kartor

Britterna baserade sig mycket på italienska källor, men jag hade också franska, tyska och skandinaviska stavningar att hänvisa från. Jag kände till att amerikanska Map-

Artiklens författare, Bernhard Lindahl, har inlett ett omfattande arbete med att sammanställa etiopisk hembygdshistoria. Foto: Pia Virving.

ping Mission, som hjälpte Etiopien med flygkartering på 1960-talet, ville ha en enhetlig och enkel transkribering från amharisk skrift och att deras former i stort sett finns kvar på officiella kartor sedan dess. Mapping Mission följde en känd princip: "vokaler som i italienskan, konsonanter som i engelskan". De använde accenttecken för explosiva ljud så det blev K' och inga Q. Tyvärr utkom bara ett enda av deras kartblad i handeln innan det blev stopp för att lämna så utförlig information till utomstående.

Jag ville inte godta Mapping Missions andra princip att liksom på amharinja inte

skriva dubblerade konsonanter. Det kändes bättre med Jimma och inte Jima. Dessutom kan det i Oromo-språk (det vanligaste för etiopiska ortnamn) vara skilda betydelser med korta och långa ljud. Universitetet i Addis Abeba gjorde en egen standardisering, med ett antal extra tecken för noggrann ljudåtergivning, men jag tyckte det kändes hopplöst att tänka sig dessa språkvetenskapliga stavningar på kartor för allmänheten.

Tryckt ortnamnsindex utgivet

Amerikanarnas karteringsarbete ledde ett par årtionden senare till att en "Gazetteer

of Ethiopia” gavs ut i tryck i USA 1982. När jag fick veta detta hade den helt hunnit försvinna ur handeln. En udda e-postkontakt i USA (en rastafarian) lyckades på min begäran hitta ett begagnat exemplar men ville behålla det för sig själv. Ett halvår senare hittade han ett exemplar också åt mig. Det visade sig vara bortgallrat från biblioteket på den kärnkraftsdrivna hangarkryssaren Nimitz. Militären tyckte tydligen inte att det var så aktuellt med en tryckt ”bombningslista” för Etiopien av den typ de använde (troligen som avancerad databas) för Afghanistan och Irak. Nu var det alltså jag som hade ett ”bombningsregister” från kärnvapenhotets tid, och det blev en långvarig syssla för mig att infoga exakt latitud/longitud och stavningsvarianter både för vad jag redan hade och för omkring 10.000 ytterligare orter och ensamliggande kyrkor osv.

Textinnehåll

Det gällde att fylla med innehåll bakom ortnamnen också. Utdrag skrivna på lappar och sorterade blev med åren ett ganska stort kartotek innan jag blev färdig med inskrivning på dator av det första svepet genom alfabetet. Bild- och texthänvisningar gjordes så utförliga som möjligt. I böcker är det gott om allmänna skildringar av natur och kultur, men det är ofta långt mellan stycken där någonting bestämt sägs om en bestämd plats.

Tillgängligt för allmänheten

Efter flera års samlande och renskrivning hade jag hösten 2005 kommit till slutet av ”första varvet” så det blev dags att försöka göra materialet tillgängligt. Textmassan var

då ungefär 2.800 sidor från många sorters gamla och nya källor, och detta visade sig rymmas på en enda CD-skiva. Sådan skiva lämnades först till universitetsbiblioteket i Uppsala och till Institute of Ethiopian Studies i Addis Abeba och senare till universitetet i Hamburg. Om innehållet läggs ut på Internet tillgängligt för allmänheten över hela världen, bör det med tanke på kompletteringar helst vara på en enda webbplats.

Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala var villiga att lägga ut ’Local History’ fritt tillgängligt på nätet. De blev färdiga under sensommaren med att öppna detta, på adress www.nai.uu.se/library/resources/dossiers/local <<http://www.nai.uu.se/library/resources/dossiers/local>> history of ethiopia, och man kan ta fram en åt gången av ungefär 140 pdf-filer med c:a 10-30 alfabetiskt ordnade sidor vardera. Man kan också få låna CD-skiva från institutets bibliotek.

Fortsättning

Jag började genast med ”andra varvet” av kompletteringar, så inom mindre än ett år bör en mellan 15% och 25% större version med oftast färskare data vara tillgänglig. Till nästa nummer av Tenaestelin hoppas jag kunna lämna en artikel dels om läget och dels om några iakttagelser man kan göra när man läser. Exempel på en ganska säker detalj är att afrikaner inte väljer ortnamn om väderstreck (inga Norrköping, Söderköping när solen står nästan i zenit). Amhara sätter gärna kristna religiösa namn, och Oromo gärna namn på stora träd. Mer om hembygdskunskap i en fortsättningsartikel hoppas jag alltså.

Bernhard Lindahl

Marika Carlsson utsedd till årets kvinnliga komiker

Ståuppkomikern Marika Carlsson, Göteborg, utsågs till årets kvinnliga komiker på 2006 års upplaga av Svenska Standup-galan, som ägde rum på Södra teatern i Stockholm i slutet av augusti.

Hon får priset med motiveringen ”*För hennes lysande scennärvaro och pricksäkra observationer från ett exotiskt och skånskt perspektiv. En fullfjädrad komiker som knockar publiken med sitt leende och charm.*”

Växte upp i Lund

Marika Aychesh Carlsson är adopterad från Etiopen, där hon föddes 1973, och växte upp i Lund. Hennes ståuppmaterial kretsar mycket kring att hon är mörkhyad, kulturkrockar, människors märkliga fördomar, adoption, sjukvård. Men även stressen kring att vara singel och ha en frireligiös släkt.

Debut i Stockholm

Hon komikerdebuterade på Norra Brunn i Stockholm för fem år sedan och har bland annat medverkat i TV 4:s humorprogram 100 procent. Marika har setts i Stockholm Live på SVT och i showen Ultimate Comedy. Hon har medverkat i ett flertal uppsättningar på Unga Folkteatern i Göteborg. Hon är i dag en av de drivande personerna bakom stå-upp klubben Harrys i Göteborg. Marika har medverkat i radio Kristianstad

och P4:s radioprogram Kalas och har utsetts till Göteborgs roligaste kvinnliga komiker.

Höstaktuell

Hösten 2006 är hon aktuell i föreställningen Stand-up Comedy – Nu i svart-vitt tillsammans med Yvonne Skattberg.

Sammanfattat av Ingegerd Nylander.
Uppgifter: Google

97 miljoner etiopier 2015

Befolkningen i Etiopen förväntas uppgå till 97 miljoner 2015 (73,8 miljoner 2003).

Befolkningstillväxten per år är 2,3%.

Källa:
Human Development Report 2005

Om hornkorpen Olli som älskade att åka bil

Han döptes till Olli, blev snart ett med familjen Virving och kompis till hunden Karo. Men det började eländigt.

Yngste sonen Björn hittade den lilla hornkorpungen i ett dike i Bishoftu, svårt medtagen. Han bar hem honom och gav honom brödbitar doppade i vatten. Men fågeln ville inte äta.

Syskonen Virving hade nästan givit upp hoppet om att rädda stackarn, då de plötsligt såg glimten av liv i hornkorpens ögon. Han hade fått syn på gårdens kycklingar.

Innan någon hann reagera var fågeln på benen. En hastig rörelse och barnen såg hur kycklingen kastades upp i en båge i luften ner i riktning mot Ollis gapande näbb. Som väl var följdes det hela av en lika snabb räddningsaktion från syskonen. Kycklingen överlevde, men budskapet var klart. Olli var inte vegetarian.

Tack vare köttransonerna växte han upp till en stilig fågel, cirka en meter hög. Ögonfransarna var långa, hans sätt att gå majestätiskt. Ofta skred han fram till hunden för att plocka ohyra i hans päls. Så länge han lät bli att dra i bröstvårtorna njöt Karo.

Vacker utsikt

Uppe på taknocken hade Olli sin sovplats med superb utsikt över tomten och sjön. Sent på eftermiddagen lyssnade han extra noggrant för att inte missa pappas Virvings

Stilig hornkorpunge, mycket social dessutom.

hemkomst från Air Force. Han älskade nämligen att åka bil. När han hörde det välbekanta motorljudet, flaxade han ner mot grindstolparna för att få nöjet att åka med på taket de sista metrarna upp mot garage.

Barnen påstår att han då såg mycket märkvärdig ut. Men första gången höll det på att gå illa. Hur skall en abessinsk hornkorp veta att man måste ducka för att undvika att slå i huvudet, när bilen körs in i ett garage?

Snart nog lärde han sig att hoppa av bilen i tid.

Så småningom ordnade han det mesta av sin mat själv, och barnen vande sig vid att se honom med slingrande ormar runt näbben och med grodor som raskt försvann ner i svalget.

Spetsade apelsiner

Eftersom husets dörrar stod öppna under dagarna spatserade han ofta in för att kolla läget. Ett kraftigt dunkande från vardagsrummet tillkallade en dag moderns intresse. Det var Olli som spetsat en av apelsinerna från fruktfatet på näbben. Nu försökte han bli av med den.

Barnen älskade Olli, som var snäll och lika tam som hunden. Dock lite tjurigare. Han lekte gärna, men bara när han själv hade lust.

Tillfällen uppstod när han inte var lika populär. Som den gången han åt upp tvillingasystrarnas kameleonter när de små ödlorna, intet ont anande, kamouflerade som de var, vilade på några kvistar i matrummet. Eller när han hackade hål på suffletten till grannens bil.

Första gången han såg sin spegelbild blev han förskräckt, en förskräckelse som efter hand övergick i förtjusning. Efter det sprang han ofta bredvid pojkarnas cyklar för att spegla sig i naven.

Sällskaplig fågel

När barnen badade flög han med till badplatsen, som låg alldeles nedanför huset. Med sin kraftiga näbb, med det stora hornet på ovansidan, sökte han metodiskt igenom strandremsan på jakt efter godsaker.

En dag kände barnens mor något kallt på magen. Det var Olli som hittat en 25-centare. Den tyckte han tydligen att hon skulle ha.

Mamma och pappa Virving åkte till Sverige på semester och de fem barnen och

husdjuren sköttes om av en familj, som tillfälligt flyttade in i deras hus. När de kom tillbaka var Olli borta. Ingen visste hur och när han försvann den där natten. Barnen saknade honom mycket.

När nästa generation Virvingar växte upp, älskade de att höra berättelserna om Olli. Med barnbarnen är det nu dags igen för historierna om hornkorpen som älskade att åka bil under 50-talets första hälft i landet långt där nere, där morfar och farfar barfotasprang som pojke.

Pia Virving

Hornkorpen Olli, ännu inte fullvuxen, nere vid sjön tillsammans med Ann-Christine Virving.

Ethiopiques

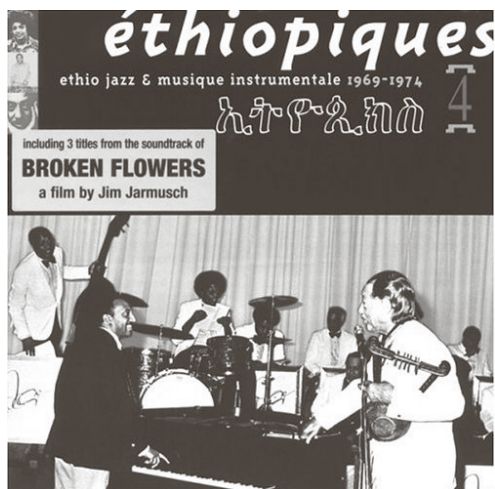
Tidningen SEX nr 9 (intervjutidning om populärkultur) har en lång artikel om Ethiopiques, en samling skivor med den etiopiska musikscenens främsta artister, sammanställd av fransmannen och musikarkivarien Francis Flaceto.

Flaceto berättar att han upptäckte den etiopiska musiken när han i april 1984 hörde en vinylskiva med Mahmoud Ahmed och blev helt omskakad. En vän hade turnerat i Etiopien med ett franskt teatersällskap och köpt den på gatan. Han lånade skivan, kopierade den på kassetter och skickade dem till musikkunniga vänner, journalister, musiker. Nästan alla ringde tillbaka direkt och krävde att få veta vad det var. – Då förstod jag att det här var något nytt, något helt okänt för oss. Han reste till Etiopien sex månader senare och har sedan dess besökt landet två, tre gånger om året och stannat mellan två och sex månader varje gång för att samla material.

Kvinnlig orkester

Ethiopiques blandar etiopisk soul, funk, twist, jazz och blues med urgamla folksånger och pop från nittioalet. Francis Flaceto ger snart ut Ethiopiques nummer tjugotvå (med Alemayehu Eshetes musik) och tjugotre. Han förklarar att han har tillgång till mastertejperna för nittio procent av all musik som pressats på vinyl i Etiopiens ”gyllene era”, den mellan 1969 och 1978, då Addis hade smeknamnet *Swinging Addis*.

På 1960-talet fanns många mindre grupper och storband som The Police Band, The Military Band, The Bodyguards Band och

Konsert med Duke Ellington och Mulatu Astatke i Addis Abeba 1973

The Groundforce Band. Det fanns också polisens helt kvinnliga orkester och en skivindustri med bolag som pressade både 33:or och 45:or. I artikeln finns bilder på Eritrea Police Band från 1962 och Nerses Nalbandian och Haile Selassie Theatre Orchestra från 1959. Den som var ute i svängen under de aktuella åren kanske känner igen någon orkestermedlem?

Swinging Addis

Skiva nummer åtta i Ethiopiques-serien heter *Swinging Addis*. Här samlas etiopisk soul, r & b och twist från just den gyllene eran. I skivkonvolutet finns en beskrivning av *Addis by night*, skriven 1966 av Dabiel Yohannes, där han nämner hur Addis och musiken lever dygnet runt på de olika klubbbar som då var populära, bl a bland unga svenskar – The Sheba Club, The Cave, The Jungle, Axum Hall och Ebony.

Skiva nummer 7 med Mahmoud Ahmed. Titellåten på skivan blev en internationell hit och gjorde Ahmed till Etiopiens största stjärna utomlands.

Ethiopiques-serien distribueras i Sverige

Mulatu Astatke ethiojazzens skapare

I Jim Jarmusch film Broken Flowers åker Bill Murrays rollfigur på en resa genom USA, i jakt på sina exflickvänner och en skrivmaskin. Med på resan är en bland-cd han fått av sin afrikanske granne. Ur de burkiga högtalarna i Murrays hyrbil strömmar instrumental, märkligt skruvad jazz. Artisten heter Mulatu Astatke och låtarna finns på den fjärde skivan i Ethiopiques-serien (texten ur SEX nr 9, 2006).

Mulatu Astatke gästade med sitt band Either/Orchestra Stockholm och Södra Teatern den 1 september.

Mulatu Astatke, som omskrivs som multiinstrumentalist, klubbägare, DJ och lärare, föddes i Jimma 1943. I slutet av 1950-talet flyttade han till London för att studera musik och senare till Boston, där han studerade vid det ansedda Berklee College of Music som den förste afrikanske studenten, och New York.

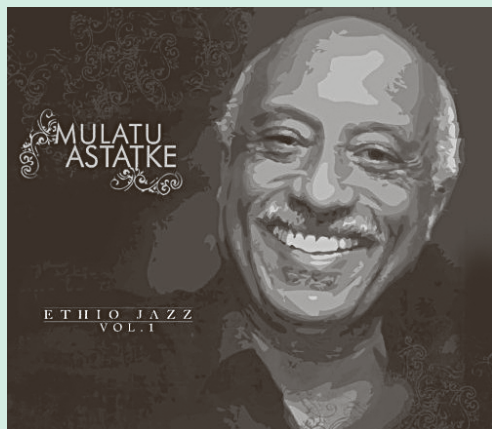
via skivdistributören CDA. Serien består av tjugoen skivor och nummer tjugotvå och tjugotre ges snart ut.

Adress: CDA/Compat Distribution AB,
Archimedesvägen 11, 168 66 Bromma.

Telefon: 08-442 11 20,

fax: 08-442 11 33.

E-mail: cda@cda.se.

Ethiojazz

Han spelade in en rad skivor av vilka Mulatu of Ethiopia blivit smått legendarisk. När han flyttade tillbaka till Etiopien på 60-talet tog han med sig både den moderna amerikanska jazzen, latinrytmerna och flera nya instrument och började experimentera med att kombinera jazzen med den traditionella etiopiska musikens femtonsskala. – Jag spelade in tre album där jag blandade soul, jazz, latin och lite funk. Och jag kallade stilen ethiojazz, säger Mulatu Astatke i en intervju.

När Mulatu kom hem till Etiopien var det inte någon direkt succé. Åhörarna fann jazzen obegriplig och på en del konserter buades han ut. Men inom några år hade Mulatu etablerat sig som en av de viktigaste inom Etiopiens musikliv, både som musiker och producent. Han är fortfarande en synnerligen närvarande kraft på den etiopiska musikscenen och räknas som den mest framstående inom etiopisk pop och jazz, och en av landets största musiker någonsin. I dag ägnar han sig åt att utveckla de traditionella etiopiska instrumenten. – De flesta kan bara spela fem toner. Jag försöker uppgradera dem så att de kan spela modern musik.

Tusentals hemlösa efter översvämningar och etniska konflikter

Mer än 44.600 människor har tvingats överge sina hem på grund av konflikter mellan de tre största etniska grupperna i området, anuak, nuer och mazingar. Dessa konflikter har pågått i många år och orsaken tros vara strider om land, betesmark och vatten.

De översvämningar som nyligen drabbat landet har förvärrat situationen för de tusentals hemlösa som byggt upp nya boställen invid Baro-floden. Dessa folkgrupper som inte livnär sig på jordbruk är i stort behov av vatten för sig själva och för sina djur, tak över huvudet, jordbruksredskap och utsäde.

De frivilligorganisationer som arbetar med fredsbevarande insatser och med bistånd till de nödställda har hindrats i sitt arbete av strömmen av såväl flyktingar som kriminella grupper från Sudan.

Kraftiga skyfall orsakade översvämningar

Efter de kraftigaste skyfall som drabbat Etiopien på decennier svämmade alla större floder i de östra och södra delarna av landet över sina bräddar i augusti. Situationen är katastrofal för de mer än 200.000 män-

niskor som är berörda. Mat har förstörts, boskap har drunknat, betesmarker och jordbruksland har spolats bort. Hemlösa människor har förflyttats till temporära, överfyllda läger där sängar saknas och hygienmöjligheter är obefintliga.

Värst drabbat är Dire Dawa, där Dechatuflodens banker rämnade, områdena runt Tanasjön där 20.000 personer evakuerats från sina hem och Omo-regionen.

Den officiella dödsstatistiken är drygt 600 personer, men förväntas stiga. I hela landet beräknas 357.000 människor vara drabbade av översvämningar, inkluderande 136.528 som tvingats lämna sina hem.

I spåren av översvämningarna har en epidemi av akuta diarréer brutit ut och spridits till landets alla fem regioner. Omkring 20.000 fall har rapporterats sedan april och 182 människor har avlidit av infekterat vatten. De första fallen rapporterades från Gambella i april, men smittan har nu spridits till och med till Addis Abeba, där ett dödsfall inträffat. Om inte smittan kan hejdas och de sjuka botas är en koleraepidemi ett ytterligare hot. Utmed Omo-floden delas moskitnät ut till strandsatta människor i lägren för att undvika en malariaepidemi.

Forts från föregående sida

Tiomannaband

Either/Orchestra är ett tiomannaband, baserat i Boston. Det bildades 1985 och var ett av de första icke-etiopiska banden som började tolka etiopisk musik. Mulatu spelar vibrafon, congas och slag-

verk och har turnerat världen över, besökt stora konserthallar som Kennedy Center i Washington, Lincoln Center i NY och Beethoven-house i Bonn. Han har dessutom gästat flera kända orkestrar, ex Duke Ellington Orchestra, då den turnerade i Etiopien 1973!

Sammanfattat av Ingegerd Nylander.

Uppgifter: Google

Vad har hänt sedan i våras?

Om inrikespolitisk oro i Etiopien efter valet den 15 maj 2005 handlade en artikel i vårens Tenaestelin. Vad har hänt sen dess? Vi bad Tekeste Negash svara på några frågor.

I förra Tenaestelin konstaterade vi att 131 oppositionspolitiker - 50 av dem utomlands- var anklagade för landsförräderi och folkmord. Har rättegångarna kommit igång? CUD's ordförande, Hailu Shawel, var en av de fängslade liksom Berhanu Nega, vald till borgmästare i Addis. Vad har hänt med dem?

– Rättegångarna har inletts och de anklagade har visat upp sig inför domstolarna. Men det kommer troligen att dröja ganska lång tid innan ärendena handlagts och de anklagande får något besked från domstolarna. När det gäller Hailu Shawel och Berhanu Nega sitter de fortfarande i fängelse.

Oppositionsfractionen CUD (Coalition for Unity and Democracy), som sammanlagt fick 109 mandat, visade sitt missnöje med att vägra inta sina platser i parlamentet? Vad har hänt sedan dess? Hur har representanterna för den andra oppositionskoalitionen UEDF (United Ethiopian Democratic Forces) samt de för OFDM (Oromo Federal Democratic Movement) agerat?

– Enligt den information jag nyligen fått är det bara ett fåtal av CUD's representanter som fortfarande vägrar att inta sina platser. De för UEDF och OFDM är representerade i parlamentet.

Har UEDF och OFDM kunnat utöva någon påverkan i parlamentet?

– Även om det inte finns någon dokumenterad påverkan är jag övertygad om att den etiopiska regeringen är tvungen att öppna utrymme för oppositionspartierna så att de kan vara med och påverka det politiska spelet.

Diskuteras den politiska situationen

fortfarande mycket inom landet eller har diskussionerna ebbat ut?

– Den etiopiska regeringen har lanserat en oerhört organiserad kampanj för att få tillbaka medborgarnas förtroende. I den smutskastar man bland annat oppositionsledarnas kapacitet att leda landet. Det verkar som om de håller på att lyckas. Men samtidigt, det kostar mycket för enskilda medborgare att opponera sig mot regeringens politik. Så man kan säga att diskussionerna har ebbat ut och regeringens kampanj lyckats.

Vad tror bedömare om den politiska utvecklingen i Etiopien?

Många etiopier är övertygade om att Etiopien förlorade en bra möjlighet den 15 maj 2005. Felet ligger inte bara hos regeringen utan lika mycket på oppositionspartiernas bristande förmåga att kritisera med måtta.

Vad har hänt i gränstvisten mellan Etiopien och Eritrea och hur blev det med FN:s mandat om övervakning av gränsen mellan de båda länderna som löpte ut i mars?

– Ingenting. Det är ett krig mellan två envisa fyraåringar. När det gäller FN:s övervakning så fortsätter den.

Något annat av intresse att berätta från det inrikespolitiska planet?

– Mycket bekymrande är Etiopiens inblandning i Somalia. Det är synd att Etiopien springer USA's ärenden på Afrikas Horn.

Tekeste Negash är docent i modern historia vid Högskolan i Falun. Han sitter också med i Svensk-Etiopiska Föreningens styrelse.

Imperial Ethiopian Air Force

– IEAF – In Memoriam

Jag minns den ljuva tiden, jag minns den som i går, då oskulden och friden tätt följde mina spår. Anna Maria Lenngren återger vad jag kände innan det kejserliga etiopiska flygvapnet splittrades. Innan våra vänner gick bort eller avrättades. Den ene efter den andre. Tre män kommer jag aldrig att glömma. På olika sätt har de givit sina liv för det etiopiska flygvapnet. Carl Gustaf von Rosen, Alemayehu Agonafer och min högst levande make sedan 1958 Bellete Ergetie. Om honom och min längtan skrev jag boken Ett svart-vitt liv 1997.

Nu är det snart tio år sedan boken kom ut. Jag återger här vissa delar som handlar om dessa tre för mig betydelsefulla män som bidragit till att bygga det flygvapen som präglat mitt och deras liv. Bellete - eller Bell - fick i boken namnet Adam. Han skickades till Sverige från IEAF 1954. Efter avslutad högskoleexamen på GCI studerade han vidare på GIS, Karlbergs Krigshögskola.

1957 bestämde jag mig för att följa med honom till Etiopien. 1958 gifte vi oss med Alemayehu Agonafer som best man.

1977

Farväl Carl Gustaf

Han vände sig om, log och vinkade. Gelsomina (pseudonym för Barbro) fick en känsla av att det var sista gången hon såg honom. Nästa månad skulle han fylla 69 år. Carl Gustafs doft stannade kvar hos henne. Hon kunde föreställa sig hur han skulle överlämna brevet till Adam mitt i svälten och oroligheterna (i Gode).

Dagarna gick och inte ett livstecken hörde hon varken från Adam eller Carl Gustaf. Den 13 juli i Addis Abeba hade han satt sig vid spakarna i det lilla flygplanet med riktning mot Gode där Adam var guvernör.

Han tog emot dem på den dammiga och solstekta landningsbanan. De skyndade sig till sammanträden, som fortsatte långt efter solens nedgång. Slutligen gick de för att sova och ingen visste att det skulle bli den sista natten på jorden för en del av dem.

Tidigt nästa morgon vaknade Adam av skottlossning och tjutande granater.

– Nu har kriget satt i gång på allvar, tänkte han. De somaliska trupperna sköt besinningslöst på militärhögkvarteret och flygvapnet på sin väg mot palatset. De dödade alla på sin väg mot det slutgiltiga målet: att inta Gode, erövra palatset och döda Adam.

Sedan blev det tyst. Flygplanen och döden hade lagt sin kalla skugga över fienderna. Sargade kroppar kantade Adams flykt tillbaka till palatset för att söka efter sin vän. Han upptäckte Carl Gustafs scarf i en rännil av blod. Böjde sig ner, tog ett sista farväl av sin gamle vän, torkade sitt smutsiga ansikte med baksidan av handen. Undrade varför det var blött på kinden. Det var tårar som obehärskat föll ner på hans döde vän och blandade sig med hans blå-röda blod.

Gelsomina var ensam på kontoret när telefonen ringde. Hon kände sig märkbart

upprörd när hon dröjande lyfte luren och fick höra Gunvor von Rosens klara, välbekanta och kära röst.

– Han lever men min man är död, sa hon.

Farväl Alemayehu

I maj 1991 pågick hårda strider överallt i landet. I Harar, i Awasa, i öst, väst och syd. Hemma i det lilla huset var det lugnt. Det var bara telefonen som gick varm. Adam meddelade att läget var under kontroll. Utegångsförbudet dygnet runt hade hävts. En sekund senare meddelade radion att ingen fick gå ut. Det började regna. Äntligen var det inte bara bomber som föll över den belägrade huvudstaden i Gelsominas före detta paradis. Två människor lynchades utanför deras fridfulla boning. Militärfordon körde rakt in i folkmassorna som i Kina nästan exakt två år tidigare. Alla som hade dödats på marknadsplatsen föregående dag begravdes.

Gelsomina och Adam lyssnade ständigt på radion och fick plötsligt in Sveriges utlandsradio där det meddelades att trädgårdsodlarna i Sverige var mycket oroliga för tomaterna.

I TV låg den etiopiska kartan på kant och blödde ymnigt. Den 4 juni klockan 04.20 lämnade murbruket väggen. Var det rebeller eller motståndsgupper som hade samlat sig bakom de blå, numera grågula och av explosionerna blodröda bergen. Ett annat ännu större ammunitionsförråd exploderade och spridde eld och aska över stora områden. Adam och Gelsomina sprang ändå ut ur huset och ner till staden hand i hand. Det var som att springa i helvetet. Ändå var det inte lika hemskt som svältinfernot i Wollo med de små, små döende barnen.

Gelsomina fick tillstånd att besöka sina icke avrättade generalsvänner. De som hade kapitulerat och inte flytt fast de hade kun-

nat göra det. Tre skott avlossades på vägen till fängelset.

– Bildäck, tänkte Gelsomina förstrött.

Hon gick förbi de fängslade männen som såg förvånansvärt befrjade ut. Var de glada för att 30 års krig var över? För att 17 års kommunism hade gått i graven? Själva tyckte de att de var oskyldiga. De hade ju bara gjort sin plikt.

– Titta där kommer Adams fru, sa de och lyste upp. Det var ett förunderligt folk. Men de var ju hennes bröder, hennes gamla lekkamrater från flygvapnet. Gelsomina älskade dem. De lämnade henne aldrig oberörd.

– Var är han, viskade hon till vakten.

Plötsligt fick hon samma känsla som hon hade känt varje gång Alemayehu var i antågande. Plötsligt stod han där på fängelsegården med en vit keps på huvudet, en juiceflaska i ena handen och en cigarrett i den andra. Han som hade slutat röka för 17 år sedan. Han var nästan lika fin i sin vita keps som han hade varit i sin gröna militärkeps. Han log som alltid förr.

– Du kom ändå fast jag sa att det kunde bli farligt för dig. Jag visste det, sa han med sitt absolut ärliga leende. Det behövdes inga ord. Vad mer fanns där att säga? Han vände sig om en enda gång och vinkade farväl. Han gick dröjande, rak i ryggen, bort från henne. Vakten föste ut henne från fängelsegården. Dagen därpå stängdes fängelseportarna för gott. Skulle de någonsin få ses igen?

Barbro Ergetie

FOTNOT.

- Carl Gustaf von Rosen dog i kriget mellan Somalia och Etiopien den 14 juli 1977.
- Förra flygvapenchefen m.m. general Alemayehu Agonafer dog av sjukdom 2005 efter 11 års fängelsevistelse
- Förra flygvapenofficeren Bellete Ergetie lever i Mellösa sedan år 2000.

Svensk-Etiopiska Föreningens årsmötesprotokoll

Stockholm den 29 april 2006

§ 1 Mötets öppnande

Föreningens ordförande Håkan Pohlstrand öppnade mötet.

§ 2 Årsmötets rätta utlysande

Föreningens sekreterare Åke Clason informerade om tidpunkt för annonsering av årsmöte i tidningen Tenaestelin och i särskild kallelse via brev. Årsmötet godkände utlysande av årsmöte.

§ 3 Mötesordförande, mötessekreterare

Håkan Pohlstrand valdes att leda årsmötesförhandlingarna och Åke Clason valdes till sekreterare.

§ 4 Justerare av årsmötesprotokollet

Lars Engardt valdes att jämte mötesordföranden justera protokollet från årsmötesförhandlingarna.

§ 5 Verksamhetsberättelse och resultaträkning

Ordförande Håkan Pohlstrand presenterade styrelsens verksamhetsberättelse för år 2005, som hade sänts ut tillsammans med kallelsen till årsmötet. Kassör Thua Kropp-Andersson presenterade föreningens resultat och balansräkning för år 2005.

Efter presentationerna godkändes handlingarna

§ 6 Revisionsberättelse

Revisor Anders Pohlstrand föredrog revisorernas revisionsberättelse. Revisorerna hade inga anmärkningar att framföra och föreslog att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2005.

Revisionsberättelsen lades till handlingarna.

§ 7 Ansvarsfrihet

Årsmötet fastställde resultat och balansräkning för år 2005.

Årsmötet gav styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2005.

§ 8 Medlemsavgift

Årsmötet fastställde att medlemsavgiften för 2007 blir oförändrad - 150 kronor.

§ 9 Val av styrelse för perioden 2006-2007

Valberedningens ordförande Lars Engardt föredrog valberedningens förslag till ny styrelse. Förslaget godkändes av årsmötet. Thua Kropp-Andersson och Tekeste Negash omvaldes som ordinarie ledamöter för två år. Asnaketch Woldetensaye ersätter Åke Clason, som avböjt omval, som ordinarie ledamot för två år. Kvarstår ytterligare ett år gör ordföranden Håkan Pohlstrand och som ordinarie ledamöter Biniyam Wondimu, Sven Britton, Wessen Beshah och Maria Taddesse. Ulla Råbock valdes som suppleant för två

år. Kvarstår som suppleanter ytterligare ett år gör Ingegerd Nylander, Sonja Pohlstrand och Per Wallgren.

§ 10 Revisorer

Anders Pohlstrand och Janne Ohlson har avböjt omval. Erik Renman och Örjan Åkerrén valdes som ordinarie revisorer för två år. Eskil Brännäng kvarstår som suppleant ytterligare ett år.

§ 11 Valberedning

Till ledamöter i valberedningen omvaldes Lars Engardt och Eskil Brännäng för ett år. Åke Clason valdes som ledamot för två år. Åke Clason är sammankallande.

§ 12 Redaktionskommitté

Till redaktionskommitté valdes Ingegerd Nylander, Pia Virving, Sven Britton, Barbro Ergetie och Tekeste Negash.

§ 13 Stipendiefonden

Årsmötet beslutade att fortsätta att stötta skolan i Debre Zeit med 10.000 kronor. Idag finns det 800 elever vid skolan varav 180 är befriade från skolvavgift.

§ 14 Revidering av föreningens stadgar

Ordförande Håkan Pohlstrand informerade om att styrelsen har inlett ett arbete med att revidera föreningens stadgar. Styrelsen återkommer med ett revideringsförslag vid nästa årsmöte

§ 15 Medlemsbladet Tenaestelin

Två nummer har utkommit under året. Vid årsmötet framfördes beröm för det intressanta innehållet i tidningen. Redaktionen efterlyste artiklar från föreningens medlemmar.

§ 16 Övriga frågor

Medlem Bengt Hylander återkom till frågan om att bevara det stora antalet etiopiska kulturföremål, som hemförts av etiopiensvenskar.

Efter diskussion beslöt årsmötet att ge styrelsen i uppdrag att utreda frågan och lägga fram ett förslag vid nästa årsmöte.

§ 17 Mötets avslutande

Innan mötesordförande Håkan Pohlstrand avslutade mötet avtackades avgående styrelseledamoten Åke Clason och revisorerna Anders Pohlstrand och Janne Olsson. Ordförande framförde ett varmt tack till styrelseledamöter, valberedning samt redaktion för det gångna verksamhetsåret.

Stockholm den 29 april 2006

Håkan Pohlstrand
Ordförande

Åke Clason
Sekreterare

Lars Engardt
Justerare

Returförsändelser skickas till
Svensk-Etiopiska Föreningen,
c/o Thua Kropp-Andersson
Vegabacken 20
185 41 Vaxholm

GIBE
Travel Agency

Millenium

i Addis Abeba den 12 september 2007

Fira det nya nya Milleniet med Gibe Travel Agency i Etiopien

den 3, 5 och 8 september 2007

Skicka snarast din ansökan

Välj att bo på hotell, gästhus eller hemma hos en etiopisk familj.

Datum för resan tillbaka till Sverige kan lämnas öppet.

Var ute i god tid för att fira det nya Milleniet i det land som är källan till livet.

Skicka snarast din intresseansökan till info@gibetravel.com,

ring 08-10 16 77 eller faxa ditt namn och önskemål till 08-791 98 72

Etiopien använder den Julianska kalendern, som infördes år 46 före Kristus i Romarriket av Julius Caesar. Denna kalender användes överallt i Europa fram till år 1582.

Ett år enligt etiopiskt tideräkning innehåller tolv månader med 30 dagar och en trettonde månad som kan vara fem eller sex dagar lång.

Den Julianska kalendern ligger nu sju år och åtta månader efter den Gregorianska. I Sverige användes den Julianska kalendern fram till 1753 då den ersattes med den Gregorianska.

Höstmötet den 21 oktober på Restaurant Ethio-Star

En felaktig presentation i programmet:

Kontie M. Moussa representerar Afarhjälp. Titeln på hans presentation lyder
”Utvecklingsbehoven och utmaningar i Afar-regionen”

